

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐỖ ĐỨC ANH

QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC
TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI THÀNH PHỐ UÔNG BÍ
TỈNH QUẢNG NINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐỖ ĐỨC ANH

**QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC
TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI THÀNH PHỐ UÔNG BÍ
TỈNH QUẢNG NINH**

Ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 8.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Chu Đức Dũng

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2019

Tác giả luận văn

Đỗ Đức Anh

LỜI CẢM ƠN

Sau một thời gian học tập và thực hiện đề tài luận văn tốt nghiệp, đến nay tôi đã hoàn thành luận văn thạc sĩ chuyên ngành Quản lý kinh tế với đề tài: ***“Quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc tại Bảo hiểm xã hội thành phố Uông Bí, tỉnh Quảng Ninh”***.

Trước hết, Tôi xin chân thành cảm ơn Ban quản lý đào tạo Sau Đại học, Khoa Kế toán, Trường Đại học Kinh tế & quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và thực hiện đề tài nghiên cứu khoa học.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Chu Đức Dũng đã hết lòng tận tụy hướng dẫn và tạo mọi điều kiện tốt nhất trong suốt quá trình thực hiện luận văn.

Cuối cùng, tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới toàn thể gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã luôn khích lệ, ủng hộ tinh thần để tôi hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2019

Tác giả luận văn

Đỗ Đức Anh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Đóng góp chính của luận văn.....	3
5. Bố cục đề tài.....	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC	4
1.1. Khái niệm, vai trò, bản chất và chức năng của Bảo hiểm xã hội.....	4
1.1.1. Khái niệm về Bảo hiểm xã hội.....	4
1.1.2. Vai trò của Bảo hiểm xã hội.....	5
1.1.3. Bản chất của Bảo hiểm xã hội.....	7
1.1.4. Chức năng của Bảo hiểm xã hội	8
1.2. Quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	9
1.2.1. Khái niệm chung	9
1.2.2. Vai trò của công tác quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	11
1.2.3. Nguyên tắc quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	12
1.3. Nội dung quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	14
1.3.1. Quản lý đối tượng tham gia.....	14
1.3.2. Quản lý mức tiền lương, tiền công làm căn cứ đóng	16
1.3.3. Quản lý phương thức đóng, mức đóng Bảo hiểm xã hội bắt buộc	19
1.3.4. Tổ chức thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	21
1.4. Quy trình tổ chức thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	24
1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	25
1.5.1. Yếu tố từ phía các đối tượng tham gia Bảo hiểm xã hội bắt buộc	25

1.5.2. Yếu tố từ phía cơ quan Bảo hiểm xã hội.....	26
1.5.3. Các yếu tố khác	28
1.6. Kinh nghiệm quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc tại một số địa phương.....	30
1.6.1. Kinh nghiệm của Bảo hiểm xã hội thành phố Hải Phòng.....	30
1.6.2. Kinh nghiệm của Bảo hiểm xã hội thành phố Thái Bình.....	33
1.6.3. Kinh nghiệm của Bảo hiểm xã hội huyện Tiên Du - tỉnh Bắc Ninh.....	35
1.6.4. Một số bài học kinh nghiệm cho công tác quản lý thu bảo hiểm xã hội thành phố Uông Bí	36
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	38
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	38
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	38
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin.....	38
2.2.2. Tổng hợp và xử lý thông tin.....	40
2.2.3. Phương pháp phân tích thông tin	41
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	41
Chương 3: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI THÀNH PHỐ UÔNG BÍ TỈNH QUẢNG NINH	43
3.1. Giới thiệu chung về thành phố Uông Bí và Bảo hiểm xã hội thành phố Uông Bí	43
3.1.1. Khái quát đặc điểm tình hình kinh tế xã hội tại Thành phố Uông Bí.....	43
3.1.2. Giới thiệu chung về Bảo hiểm xã hội thành phố Uông Bí.....	44
3.2. Tình hình quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc tại Bảo hiểm xã hội thành phố Uông Bí giai đoạn 2015 - 2017	48
3.2.1. Tình hình quản lý đối tượng tham gia Bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	48
3.2.2. Quản lý Tiền lương - Tiền công làm căn cứ đóng Bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	54
3.2.3. Quản lý phương thức đóng và mức đóng Bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	59
3.2.4. Quy trình tổ chức thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	60
3.2.5. Kết quả thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	63
3.2.6. Tình hình nợ đọng Bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	68
3.3. Các yếu tố ảnh hưởng tới kết quả công tác quản lý thu Bảo hiểm xã hội tại Bảo hiểm xã hội Thành phố Uông Bí tỉnh Quảng Ninh.....	72
3.3.1. Nhận thức của đối tượng tham gia Bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	72

3.3.2. Tốc độ tăng trưởng kính tế, chính sách tiền lương và thu nhập bình quân đầu người.....	74
3.3.3. Công nghệ thông tin	75
3.3.4. Trình độ chuyên môn nghiệp vụ của cán bộ quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	76
3.4. Đánh giá công tác quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc trên địa bàn Thành phố Uông Bí giai đoạn 2015-2017	77
3.4.1. Những mặt đạt được.....	77
3.4.2. Tồn tại và nguyên nhân của tồn tại	80
Chương 4: GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI THÀNH PHỐ UÔNG BÍ TỈNH QUẢNG NINH	86
4.1. Định hướng phát triển	86
4.1.1. Định hướng chung.....	86
4.1.2. Định hướng trong công tác quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc	87
4.2. Giải pháp nhằm hoàn thiện công tác quản lý thu Bảo hiểm xã hội bắt buộc tại Bảo hiểm xã hội thành phố Uông Bí.....	88
4.2.1. Nhóm giải pháp cho cơ quan Bảo hiểm xã hội	88
4.2.2. Nhóm giải pháp đối với người sử dụng lao động	96
4.2.3. Nhóm giải pháp đối với người lao động	99
4.3. Một số kiến nghị.....	100
4.3.1. Đối với cơ quan ban hành văn bản pháp luật.....	100
4.3.2. Đối với cơ quan Bảo hiểm xã hội tỉnh Quảng Ninh.....	103
4.3.3. Đối với cơ quan Bảo hiểm xã hội Việt Nam.....	103
4.3.4. Đối với Sở Lao động - Thương binh và Xã hội	104
4.3.5. Đối với các cấp chính quyền, địa phương.....	105
KẾT LUẬN	106
TÀI LIỆU THAM KHẢO	108
PHỤ LỤC	111

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

STT	Ký hiệu viết tắt	Cụm từ đầy đủ
1	ASXH	An sinh xã hội
2	BHTN	Bảo hiểm thất nghiệp
3	BHXH	Bảo hiểm xã hội
4	BHYT	Bảo hiểm y tế
5	CNTT	Công nghệ thông tin
6	DN	Doanh nghiệp
7	DNNN	Doanh nghiệp nhà nước
8	ĐTNN	Đầu tư nước ngoài
9	HCSN	Hành chính sự nghiệp
10	HĐLĐ	Hợp đồng lao động
11	HTX	Hợp tác xã
12	LD-TB&XH	Lao động, thương binh và xã hội
13	NLĐ	Người lao động
14	SDLĐ	Sử dụng lao động
15	SXKD	Sản xuất kinh doanh
16	TL, TC	Tiền lương, tiền công
17	UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Tình hình tham gia BHXH bắt buộc tại BHXH thành phố Uông Bí giai đoạn 2015-2017	49
Bảng 3.2. Tình hình tham gia BHXH của các đơn vị SDLĐ theo khối tại BHXH thành phố Uông Bí giai đoạn 2015-2017.....	50
Bảng 3.3. Tình hình tham gia BHXH của NLĐ theo khối tại BHXH thành phố Uông Bí giai đoạn 2015-2017.....	52
Bảng 3.4. Tiền lương tiền công căn cứ theo tiền lương tối thiểu chung.....	54
Bảng 3.5. Tiền lương tiền công căn cứ theo tiền lương tối thiểu vùng.....	54
Bảng 3.6. Tổng quỹ TL,TC làm căn cứ đóng BHXH bắt buộc tại BHXH Thành phố Uông Bí giai đoạn 2015-2017.....	55
Bảng 3.7. TL,TC bình quân hàng tháng làm căn cứ đóng BHXH của NLĐ tại BHXH thành phố Uông Bí giai đoạn 2015-2017	56
Bảng 3.8. Tổng quỹ TL,TC tháng đóng BHXH của NLĐ xét theo khối tại BHXH thành phố Uông Bí giai đoạn 2015-2017	57
Bảng 3.9. Tình hình thực hiện kế hoạch thu BHXH bắt buộc tại BHXH Thành phố Uông Bí giai đoạn 2015-2017.....	65
Bảng 3.10. Kết quả thu BHXH theo khối tại BHXH thành phố Uông Bí giai đoạn 2015-2017	67
Bảng 3.11. Tình hình nợ BHXH tại BHXH thành phố Uông Bí giai đoạn 2015 - 2017	69
Bảng 3.12. Tình hình nợ đọng BHXH bắt buộc xét theo khối tại BHXH thành phố Uông Bí giai đoạn 2015 - 2017.....	70
Bảng 3.13. Bảng tổng hợp mức độ hiểu biết của đơn vị sử dụng lao động về pháp luật BHXH đối với 80 đơn vị điều tra.....	73
Bảng 3.14. Bảng tổng hợp mức độ hiểu biết của người lao động về pháp luật BHXH đối với 80 người điều tra	73
Bảng 3.15. Số lượng đơn vị phân theo mức thu nhập bình quân của NLĐ	74
Bảng 3.16. Số lượng đơn vị đang tham gia đóng BHXH bắt buộc ứng dụng phần mềm quản lý BHXH.....	75

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 1.1. Quy trình thu BHXH bắt buộc	24
Sơ đồ 3.1. Sơ đồ tổ chức bộ máy	46
Sơ đồ 3.2. Quy trình thu BHXH bắt buộc tại BHXH thành phố Uông Bí.....	63